

Øyer kommune
Postboks 4
2637 Øyer
postmottak@oyer.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

23.04.21

Høringsuttalelse til planstrategi for 2020-2024 for Øyer kommune

Jordvernalliansen i Innlandet, bestående av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Jordvernalliansen viser til høringsutkastet og høringen med frist 23. april 2021. Jordvernalliansen i Innlandet har følgende høringsinnspill:

Nasjonal jordvernstrategi må eksplisitt innlemmes som en føring for planstrategien og det videre planarbeidet i kommunen. Jordvernstrategien ble enstemmig vedtatt av Stortinget i 2015. Stortinget strammet her inn det nasjonale jordvernålet fra maksimal årlig omdisponering på 6000 dekar, til maksimalt 4000 dekar, og må altså nå gjøres gjeldende i alt kommunalt planarbeid.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar om lag 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord gjennom naturlige geologiske prosesser. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning i verden og økt behov for sjølforsyning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings- og boligutbygging.

Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig- og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Dette betyr at alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere. Total nasjonal omdisponering på 4000 dekar per år innebærer svært liten omdisponering per kommune. Det kan i visse tilfeller aksepteres at matjord omdisponeres til viktige veg- og jernbaneutbygginger. Når samferdselsutbyggingene «har tatt sitt», vil det innenfor Innlandets naturlige andel ikke være igjen noe til bolig- og næringsutbygging på dyrket mark.

Øyer kommune har omdisponert 225 dekar dyrket mark i perioden fra 2005 til 2019. Øyer er med dette blant den halvdelen kommuner som har bygd ned mest matjord i Innlandet, og det er nå svært viktig å føre en stram jordvernpolitikk.

Jordvernalliansen viser videre til føringer fra Stortinget og regjeringen om å ta utgangspunkt i FN's bærekraftsmål.

Som del av regjeringens mål om «et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning», mener Jordvernalliansen at det åpenbart er nødvendig med et sterkt jordvern.

Det samme gjelder FN's bærekraftsmål om å utrydde fattigdom og sult, bærekraftige byer og samfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og å ivareta liv på land.

I dette ligger en klar forpliktelse til å sørge for at vår befolkning er mest mulig selvforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer.

Norge har ut fra dette et etisk ansvar for å ta vare på sin matjord, som er en knapphetsressurs.

Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FN's bærekraftsmål.

I Øyer kommunes høringsutkast til planstrategi omtales jordvern kun i følgende setning, hvor det deretter vises til FN's bærekraftsmål og regjeringens nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2021:

«Det er viktig at det i det enkelte tilfelle vurderes å legge til rette for fortetting og transformasjon før nye utbyggingsområder tas i bruk, slik at jordbruksareal og viktige natur- og friluftsområder ikke blir omdisponert når det finnes alternativer.»

I lys av regjeringens brev til kommunene samt øvrige ovenfornevnte føringer mener vi at jordvern må vektlegges ytterligere i planstrategien, og slik at det tydelig framgår at nedbygging av dyrket mark til bolig- og næringsformål skal unngås.

Jordvernalliansen minner i tillegg om at klimaendringene innebærer svære utfordringer for matproduksjonen og matsikkerheten, med fare for store sesongmessige svingninger og omfattende avlingstap. Når matsikkerheten er truet, er det viktig at vi er enda mer bevisste på å ikke tape noe av vår matjord, som nettopp er grunnlaget for matproduksjonen.

Vi minner også om betydningen av at arealplanlegging og næringsutvikling henger i hop, i den forstand at man unngår bokstavelig talt å bygge ned grunnlaget for landbruket ved å ta av dyrket mark til bolig- og næringsformål.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet ber Øyer kommune om å skjerpe jordvern som føring i planstrategien, samt i påfølgende arbeid med revisjoner av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet – med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Innlandet Bondelag

Odd Erik Kokkin
LO Innlandet

Lars Arne Mjørlund
Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET